

BOF binnen familiebedrijven

Regelmatig schrijf ik hier over de bedrijfsopvolgingsfaciliteiten (BOF). Dat doe ik niet omdat ik niets anders te melden heb. Nee, we hebben hier te maken met een onuitgepakt kadootje van de overheid, waarvan ik vind dat ondernemers het bestaan ervan moeten realiseren.

Nog even kort resumeren. Indien u bij overlijden een belang van 100% in een actieve onderneming (IB/BV) nalaat, dan is in 2016 € 1.060.298 van de waarde vrijgesteld van erfbelasting. Indien de onderneming meer waard is, dan is 83% van het meerdere vrijgesteld. Voorwaarde is dat de onderneming ten minste vijf jaar na het overlijden wordt voortgezet. Voor schenking gelden dezelfde vrijstellingen aan schenkbelasting, echter de begiftigde dient ten tijde van de schenking ten minste 36 maanden op de loonlijst te staan. De inkomstenbelastingclaim kan fiscaal geruisloos worden doorgeschoven naar de verkrijger.

De overheid wil met deze regels de continuïteit van ondernemingen waarborgen. Het spreekt voor zich dat familiebedrijven daarbij van oudsher een belangrijke rol hebben gespeeld.

Indien sprake is van één bedrijfsopvolger, dan is het plaatje eenvoudig. Zet de onderneming vijf jaar voort en de vrijstellingen zijn onvoorwaardelijk. Zijn er meer familieleden die aanspraak maken op het bedrijf, dan dient de pater familias goed na te denken over de wijze waarop hij de overdracht vorm wil geven. Betreft hij al zijn kinderen in de opvolging? Aan wie komt het voordeel toe van de BOF? Hoe staat het met het eigen pensioen? Gaat hij over mijn graf heen regeren? Dit vergt goede timing, overleg en een zorgvuldige belangenafweging.

In situaties waarbij meerdere familieleden aandeelhouders van een familiebedrijf zijn, stel ik altijd de vraag wat er dient te gebeuren als één van hen, zonder bedrijfsopvolger in eigen gelederen, komt te overlijden? De eerste reactie is dan veelal dat de andere(n) de aandelen overnemen en de onderneming voortzetten. Is dat echter vanuit fiscaal (BOF) perspectief verstandig?

Als na een overlijden de aandelen worden overgenomen vanwege de blokkeringsregeling, dan worden de BOF misgelopen aangezien het aandeelhouderschap niet wordt voortgezet. Weg voordeel en erfbelasting afrekenen over de waarde van de overgedragen aandelen.

Mijn suggestie in deze is om na te denken over de vraag of de langstlevende aandeelhouder(s) bereid is/zijn om vijf jaar aandeelhouder te zijn met de erfgenamen van de overleden aandeelhouder. Na die periode ontstaat er dan een (uitgestelde) aanbiedingsverplichting en kunnen de aandelen tegen werkelijke waarde op dat moment overgenomen worden. Dit zorgt ervoor dat de erfgenamen aanzienlijke besparingen aan erfbelasting realiseren. Uiteraard dient de onderneming in die periode voortgezet te worden. De afspraken worden vastgelegd in een aandeelhoudersovereenkomst en werken door na overlijden.

Indien gewenst is dat de zeggenschap over de aandelen van de overledene volledig bij de langstlevende aandeelhouder terecht komt, is een certificering van aandelen noodzakelijk. Dat kan bij leven al geregeld worden, of zonodig na overlijden. Het economisch belang (waarde en winst) blijft dan bij de erfgenamen.

Een dergelijke regeling betekent dat de waardeontwikkeling van de onderneming bij de erfgenamen zit. De langstlevende aandeelhouder kan daarbij het gevoel krijgen te werken voor de erfgenamen. Ook hierover kunnen op voorhand afspraken worden gemaakt, bijvoorbeeld in de beloningssfeer.

Als het u aangaat, een mooi onderwerp om in 2016 over na te denken en te bespreken. De beste wensen in alle opzichten! ■

Roland van Mourik Notaris bij Hekkelman Advocaten en Notarissen N.V.